

Guerra Civil

Quatre supervivents reviu en els 81 anys de la Batalla de l'Ebre

La Cota 705 de Pàndols acull l'homenatge anual que fa tres dècades commemora l'inici del combat

NÚRIA MESSEGUER FERRÉ
COTA 705

El 25 de juliol de 1938, les primeres tropes republicanes arribaven a la serra de Pàndols, concretament a la cota 705. Aquest escarpat cim s'ha convertit en un dels espais claus per entendre la Batalla de l'Ebre. El pic ofereix una situació privilegiada, ja que des del seu capdamunt es podien controlar i batre els altres punts l'envoltaven, com el nucli del Pinell de Brai o part de la serra de Cavalls.

Vuitanta-un anys després, s'ha convertit en un monument dedicat a la Pau. El dau simbolitza el sol d'un nou dia, i mostra, al seu interior, el colom de la pau. L'escultura va ser construïda l'estiu del 1989 per recordar «tots els que varen combatre a la Batalla de l'Ebre». Sota del monument es poden apreciar restes d'ossos d'alguns dels milers de soldats caiguts. Els supervivents en el moment de construir el monòlit van decidir apilar els ossos i deixar-los a vistes, per recordar sempre que la seva mort no va ser en va.

La Batalla de l'Ebre va durar 115 dies, amb els quals es va decidir el rumb de la guerra. Joves amb esperances llibertàries es van trobar en una realitat ferotge i imparable.

En aquesta serra va perdre la República i conseqüentment el món. Perquè la Guerra Civil Espanyola va ser l'antesala de la Segona Guerra Mundial. Va ser com si escalféssim l'aigua en una tassa que acaba bullint però esquitxa el pedris. Si t'hi fixes, aquest escalfament es produeix d'una manera lenta i silenciosa, i amb un salt minúscul i insignificant de calor es genera la tan esperada ebullició. Una cosa similar va passar amb aquests dos conflictes bèl·lics. Tot s'anava gestant des de feia temps, com l'aigua calenta, i res podia evitar l'ebullició del conflicte. L'inici de la fi.

La lluita contra l'oblit

Només quatre supervivents van participar en l'homenatge d'ahir a la cota 705. Amb 99 anys cadascun d'ells, reben encara els de-

Andreu Canet, Miquel Morera, Artur Mercader i Ramon Barons. FOTO: JOAN REVILLAS

Ramon Barons i la seva dona fent l'ofrena floral al monument. FOTO: JOAN REVILLAS

talls macabres i vivències ferotges d'aquells dies, passat ja, però tan presents en la seva ment. Perquè el fantasma de la Guerra mai s'esborra, així ho constata la filla de Ramon Barons, originari de Cardona i present en la celebració. «El meu pare explica moltes històries de la guerra» comentava, «és curiós, però ara com ara, quan veu un conflicte bèl·lic als mitjans o alguna pel·lícula on apareixen armes i combats, li costa mirar la televisió».

Quatre veus d'una història ja passada però mai oblidada, com replicava Miquel Morera, de Barcelona i membre de la Columna Masia-Companys i de la 30a Divisió de l'exèrcit republicà: «avui en som quatre, l'any passat en vam ser cinc, i l'any que ve Déu farà». Així de clar començava Morera el seu parlament que allunyat de tenir un to melancòlic recordava: «tant si val si no estem però cal mantenir viu l'esperit d'aquesta celebració».

La directora general de Memòria Democràtica, Gemma